VALTIOVARAINMINISTERIÖ **EHDOTUS** VM0007:14/2008

30.1.2015

VIMPELIN KUNNANVALTUUSTOLLE

KUNNAN PERUSPALVELUIDEN VALTIONOSUUDESTA ANNETUN LAIN 63A §:N MUKAINEN SELVITYS JA EHDOTUS PALVELUJEN TURVAAMISEKSI TARVITTAVISTA TOIMENPITEISTÄ

1 Tausta ja toimeksianto

Kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta annetun lain 63a §:n mukaan kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi. Velvoite syntyy, jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan talouden tunnusluvut ovat olennaisesti ja toistuvasti koko maan vastaavia tunnuslukuja heikommat ja ovat kahtena vuonna peräkkäin alittaneet valtioneuvoston asetuksella (205/2011) säädetyt raja-arvot.

Vimpelin kunta täytti vuosien 2012 ja 2013 tilinpäätösten perusteella asetetut raja-arvot. Vimpelillä raja-arvot ylittyivät taseen kertyneen alijäämän osalta (liite 1). Lisäksi kunnalla täyttyivät kuudesta muusta raja-arvosta seuraavat: Vuosikate ilman harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta, taseen kertynyt alijäämä, tuloveroprosentti, omavaraisuusaste ja suhteellinen velkaantuneisuus.

Valtiovarainministeriö asetti 15.8.2014 kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta annetun lain 63a §:n mukaisen Vimpelin kuntaa koskevan arviointiryhmän, jonka tehtävänä oli tehdä laissa tarkoitettu selvitys kunnan mahdollisuuksista turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut. Arviointiryhmän määräaika oli 31.12.2014 asti. 27.11.2014 määräaikaa jatkettiin 31.1.2015 asti.

Valtiovarainministeriö nimesi Vimpelin kuntaa kuultuaan arviointiryhmän puheenjohtajaksi Nurmijärven kunnanjohtaja Kimmo Behmin. Vimpelin kunnan nimeämänä jäsenenä toimi Vimpelin kunnanhallituksen II puheenjohtaja Marja-Leena Laakso (26.1.2015 lukien kunnanhallituksen puheenjohtaja), joka toimi samalla kunnan henkilöstön edustajana sekä valtiovarainministeriön nimeämänä jäsenenä neuvotteleva virkamies Vesa Lappalainen. Arviointiryhmän asiantuntijasihteerinä toimi neuvotteleva virkamies Ville Salonen valtiovarainministeriöstä. Arviointiryhmän kokouksiin osallistuivat lisäksi kunnanjohtaja Juhani Laasanen, Vimpelin kunnanvaltuutettu Seppo Tuomisalo ja lainsäädäntöneuvos Minna-Marja Jokinen valtiovarainministeriöstä (liite 2).

Arviointiryhmä piti 6 kokousta, joista 1 pidettiin Vimpelissä. Kunnassa pidetyn kokouksen yhteydessä järjestettiin arviointiryhmän työtä ja Vimpelin toiminnan ja talouden arviointia käsitellyt seminaari. Tähän seminaariin osallistui kunnanvaltuuston ja -hallituksen jäseniä, virkamiesjohtoa sekä Järvi-Pohjanmaan yhteistoiminta-alueen yhteislautakuntien toimialajohdon jäseniä.

2 Arviointiryhmän ehdotuksen perustelut

Taloudellinen kehitys

Arviointiryhmän arviointi kunnan mahdollisuuksista turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut ja arvioinnista johtuva ehdotus perustuvat sekä toteutuneeseen talouskehitykseen, että arvioon talouden tulevien vuosien kehityksestä. Vimpelin kunnan esittämällä suunnitelmalla talouden tasapainottamistoimenpiteistä oli keskeinen merkitys kunnan tulevien vuosien talouden kestävyyden arvioinnissa. Taloutta arvioitiin ensisijaisesti kunnan ulkoisen tilinpäätöksen perusteella lasketuilla tunnusluvuilla rahoituksen riittävyydestä ja vakavaraisuudesta. Näistä lähtökohdista on arvioitu kahta mahdollisuutta: kunnan säilymistä itsenäisenä ja tätä edellyttäviä talouden tasapainotustoimia tai toisena vaihtoehtona kuntajaon muuttamista.

Vimpelin kunnan palveluja koskevia talous- ja toimintatietoja on tarkasteltu pääosin vuodelta 2012 (liite 3) ja tilinpäätöstietoja vuosilta 2011 – 2013 (liite 4). Toimintatietoja on verrattu suhteessa muuhun kuntakenttään painottaen saman asukasmäärän vertailukuntien kehitystä. Lisäksi palveluiden tarjoamisen turvaamisen edellytysten arvioinnissa on huomioitu kunnan muut olosuhteet, kuten väestö-, alue- ja elinkeinorakenteelliset tekijät.

Perusoletus kuntatalouden tasapainosta on, että mikäli vuosikate on poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Tällöin tuloslaskelman vuosikate, tilikauden tulos ja tilikauden yli-/alijäämä ovat lähtökohtaisesti positiiviset. Vimpelin kunnassa näin ei tilanne pääsääntöisesti ole viime vuosina ollut. Vuosikate on ollut negatiivinen vuosina 2012 ja 2011, lisäksi vuosina 2013 ja 2010 vuosikate olisi ollut selvästi negatiivinen ilman harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta. Tilikauden tulos on ollut negatiivinen vuosina 2009 ja 2011 – 2013. Vuoden 2010 positiivinen tulos tekee poikkeuksen harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen ansioista. Taseessa on ollut pääsääntöisesti kertynyttä alijäämää jo vuodesta 2001 asti. Tähän kehitykseen saatiin poikkeus vuoden 2008 hyvällä tuloksella ja ylijäämää oli vielä hieman vuosina 2009 ja 2010. Vuosina 2011 – 2013 talouden kehitys on heikentynyt voimakkaasti ja vuonna 2013 taseen alijäämää oli kertynyt yli 1 000 euroa/asukas. Tosiasiassa Vimpelin käyttötalouden epätasapaino on ollut edellä mainittuja tilinpäätöslukuja jonkin verran syvempi. Tämä johtuu siitä, että kunnan suunnitelmapoistot ovat olleet alimitoitettuja suhteessa poistonalaisten tuotantovälineiden korvausinvestointitasoon. Vuosina 2001 – 2012 tuotantovälineiden poisto olivat n. 80 % palvelutoiminnan tuotantovälineiden korvausinvestoinneista. Viime vuosina tilanne on korjaantunut kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden mukaiseksi.

Tilinpäätöksen yhteydessä tehtävän rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta on Vimpelin kohdalla viimevuosien osalta negatiivinen (vuodet 2008, 2011 – 2013). Negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja on jouduttu kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä ja/tai ottamalla lisää lainaa. Vimpelin kunnan lainakanta on kasvanut voimakkaasti viime vuosina ja lähes tuplaantunut vuodesta 2010 vuoteen 2013. Vimpelin kassavarojen vähyyden ja tulorahoituksen heikkouden vuoksi uudet investoinnit on rahoitettu lainavaroin ja myös käyttömenoja on jouduttu rahoittamaan velalla. Lainakannan kasvu on johtanut omavaraisuusasteen alenemiseen ja suhteellisen velkaantuneisuuden kasvuun yli arviointimenettelyn kriteerien vuosina 2012 ja 2013.

Menotarkastelu hallinnonaloittain

Hallinnonaloittaisessa menotarkastelussa (liite 3) vertailuryhmien luvut on esitetty aritmeettisina keskiarvoina eli kaikilla kunnilla on sama painoarvo. Vimpelin kunnan kohdalla on otettava huomioon Alajärven kaupungin, Soinin kunnan ja Vimpelin muodostama Järvi-

Pohjanmaan yhteistoiminta-alue, joka aloitti toimintansa vuonna 2009. Yhteistoiminta-alue tuottaa ja järjestää vastuukuntamallilla lähes kaikki kunnalliset peruspalvelut. Alajärvi tuottaa perusturvan, sivistystoimen ja maaseututoimen palvelut. Soini tuottaa tekniset ja vapaa-aikatoimen palvelut. Vimpeli tuottaa ympäristötoimen ja rakennusvalvonnan palvelut. Valtaosa Vimpelille koituvista kustannuksista aiheutuu Alajärven ja Soinin tuottamista palveluista. Näiden lisäksi kunnilla on oman keskushallinnon kustannukset, Vimpelillä on suoraan kunnan palveluksessa vain 14 viranhaltijaa/työntekijää.

Mitään merkittäviä eroja vertailuryhmiin ei vuoden 2012 tietojen perusteella ole Vimpelin menoissa. Vuonna 2011 kunnan menot olivat koko maata, kuntakokoryhmää ja Etelä-Pohjanmaata n. 600 euroa/asukas korkeammat. Myös perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa menotaso on vertailuryhmiin nähden korkeampi.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (CHESS) syyskuussa 2014 julkaiseman tutkimuksen mukaan vuoden 2012 terveyden- ja sosiaalihuollon tarvevakioidut menot ovat Vimpelissä ja Järvi-Pohjanmaan yhteistoiminta-alueella varsin korkeat (indeksi n. 124, kun koko maan on 100). Sen sijaan Vimpelin ja alueen terveyden- ja sosiaalihuollon tarvevakioitu menoindeksi ei kuitenkaan ole kovin korkea koko maanhan verrattuna (koko maa 100 ja Vimpeli 105). Näin kunta käyttää näiden kriteerien mukaan terveyden- ja sosiaalihuoltoon enemmän rahaa kuin tarve olisi.

Vimpelin väestöllinen huoltosuhde ei poikkea paljoakaan vertailuryhmistä (66 vuonna 2011). Myös ikävakioitu sairastavuusindeksi (111,2) on verrokkiryhmien tasolla.

Yleishallinnon ja muiden palveluiden kustannukset ovat olleet viime vuosina samalla kuin em. vertailuryhmissä.

Väestö- ja työntekijäkehitys

Vimpelin kunnan asukasluku on laskenut koko 2000 –luvun. Vuodesta 2000 vuoden 2013 loppuun mennessä väestö väheni peräti 10,7 % (3 553 --> 3 171) . Väestön väheneminen on ollut varsin tasaista vuodesta toiseen. Tilastokeskuksen uusimman (28.9.2012) väestöennusteen (liite 5) mukaan Vimpelin asukasluku laskee koko tarkastelukauden ajan (vuoteen 2030). Suhteellisesti suurinta lasku on työikäisessä väestössä eli 20 – 64 -vuotiaissa; muutos 2015 – 2030 on yhteensä -23,3 %. Väestömäärän kasvua tapahtuisi pääosin ikäryhmässä yli 75-vuotiaat, joiden osuus kunnan väestöstä olisi vuonna 2030 n. 19,4 %. Työikäisten osuus kokonaisväestöstä olisi vuonna 2015 n. 53,2 % ja sen arvioidaan laskevan 44,6 % vuoteen 2030 mennessä. Vastaavana aikana yli 65-vuotiaiden määrä kasvaa n. kolmannekseen kunnan väestöstä.

Vimpelin kunnassa yhteenlaskettu työpaikkamäärä (sis. julkiset palvelut) on ollut viime vuosina n. 1 100. Työntekijämäärästä alkutuotannossa työskentelee hieman alle. kymmenes, jalostuselinkeinoissa yli kolmannes ja loput eli puolet palveluissa. Vimpelissä työssäkäyvien osuus työllisestä työvoimasta on ollut alle 70 %.

Talouden tervehdyttäminen ja kehitysarvio

Vuosi 2014

Tammikuussa 2015 tehdyn vuoden 2014 tilinpäätösarvion mukaan Vimpelin vuosikate olisi vahvistumassa vuoteen 2013 verrattuna. Vuosikate olisi n. 670 000 euroa positiivinen, mutta tilikauden tulos muodostuisi kuitenkin n. 385 000 euroa negatiiviseksi johtuen satunnaisista kuluista. Näin taseen kertynyttä alijäämää ei pystyttäisi vähentämään ja se kasvaisi n. 3,7 milj. euroon. Liitteessä 6 on esitetty Vimpelin kunnan tuloslaskelma vuoteen 2023 asti.

Positiivinen vuosikate johtuu toimintakatteen vähäisestä kasvusta ja valtionosuuksien huomattavasta kasvusta (vaikka harkinnanvarainen valtionosuuden korotuksen vaikutus eliminoidaan) vuoteen 2013 verrattuna. Verotulot Vimpelin kunnassa kasvoivat vain 0,26 % vuonna 2014, vaikka kunnallisveroprosenttia kasvatettiin 0,5 prosenttiyksikköä.

Vuonna 2014 kunta investoi huomattavasti ja lainakanta kasvoi 3,3 milj. eurolla ja vuoden lopussa laina oli 13,6 milj. euroa eli 4 348 euroa/asukas.

Vuodet 2015 – 2023

Vimpelin kunta on perustanut talouden tasapainottamistoimenpiteitä selvittävän työryhmän elokuussa 2013. Työryhmän teki arviointityön aikataulutuksessa ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä, niiden aikatauluista ja euromääräisistä vaikutuksista, jotka on koottu liitteeseen 6. Tasapainottamisohjelman toteuttaminen on aloitettu osittain jo vuonna 2014 ja sitä koskevia päätöksiä on viety eteenpäin varsinaisesti vasta vuoden 2015 alusta.

Tasapainottamisohjelman mukaan vuodelle 2015 on tehty ehdotukset säästötoimista, joilla saataisiin aikaan toimintamenojen kasvu vähäiseksi. Vuodelle 2016 toimilla saataisiin n. 100 000 euron alentava vaikutus ja vuodelle 2017 pystyttäisiin pitämään edellisen vuoden eurotaso. Vuodelle 2018 toimet pitävät toimintamenot alle 1,5 prosentin kasvussa ja tästä eteenpäin n. 2,50 prosentin kasvussa.

Toimintatulojen osalta tuloslaskelmassa on esitetty vuosittain n. 30 000 euron kasvuolettamus. Näin toimintakatteen kasvu olisi vähäinen lähivuosina.

Kunnallisveroprosenttia nostettiin 21,50 %:sta 22,00 %:iin vuodelle 2015. Tämä korotus tuo kunnalle laskennallisesti lisää verotuloja n. 420 000. euroa. Tämän lisäksi kunnassa nostettiin kiinteistöveroprosentteja yleisen kiinteistöveron, vakituisen asuinrakennuksen ja muun kuin vakituisen asuinrakennuksen kohdalla. Näiden nostojen arvioidaan tuovan lisää kiinteistöveroja n. 100 000 vuodelle 2015. Kunnanvaltuustossa tammikuussa 2015 hyväksymässä suunnitelmissa on vuodelle 2016 tuotu esille veroprosentin korottaminen 0,25 prosenttiyksiköllä. Vuosille 2017 – 2023 ei ole esitetty verojen korotuksia, mutta verotulojen on arvioitu kasvavan ko. vuosina hieman yli 2,0 % vuodessa.

Valtionosuuksissa on kasvuksi laskettu n. 1,9 % kasvu vuosittain.

Korkokulujen on arvioitu laskevan vuodesta 2016 lähtien johtuen lainamäärän alenemisesta. Lainamäärän arvioidaan kääntyvän laskuun jo vuodesta 2015 lähtien. Lainamäärän laskuun vaikuttaa vähäinen investointitaso tulevina vuosina.

Esitetyillä toimenpiteillä on tarkoitus korjata Vimpelin taloudellista tilannetta ja saada vuodesta 2016 lähtien vuosikate poistotasoa suuremmaksi. Näin taseen kertynyt alijäämä saataisiin muutettua ylijäämäiseksi viimeistään vuonna 2021.

Arviointiryhmän arvio Vimpelin kunnan talouden kehityksen kestävyydestä ja edellytyksistä turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut

Pitkän ajan tuloslaskelmassa kunnan taseen kertynyttä alijäämää yritetään saada katetuksi säästötoimilla. Esitetyt toimenpiteet sisältävät sekä lyhytaikaisia, että pitkävaikutteisia esityksiä.

Talouden tervehdyttämistä koskeviin säästöesityksiin sisältyy arviointiryhmän näkemyksen mukaan monia epävarmuuksia. Ensinnäkin keskeiset säästötoimenpiteet tulee hyväksyä kaikissa Järvi-Pohjanmaan yhteistoiminta-alueen kuntien valtuustoissa ja toteuttaa suunnitellussa aikataulussa. Yhteistoiminta-alueella on rakenteisiin vaikuttavat kuntien kehittämis-

toimet löydettävä yhteistyössä, kunnan omilla toimilla ei ole riittävää vaikutusta talouteen. Tällä hetkellä Vimpelin kunnan taloussuunnitelmassa esitetyt toimintakulut perustuvat yhteislautakuntien tekemiin esityksiin. Lukuun ottamatta perusturvalautakunnan toimintakuluja, jotka on arvioitu lautakunnan esityksestä poiketen vuoden 2013 toteutuneiden ja vuoden 2014 ennakoitujen toimintakulujen perusteella.

Yhteistoiminta-alueen kunnissa on hyvin erilaisia näkemyksiä yhteistyömahdollisuuksien jatkosta ja sitoutumisesta kuntien keskeisen palvelutuotannon rakenteiden muuttamiseen. Soinin kunnanvaltuusto on päättänyt 15.12.2014 osallistua Kuusiokuntien (Alavus, Kuortane ja Ähtäri) kanssa sosiaali- ja terveyspalvelujen kilpailuttamiseen ja kilpailutuksen pohjalta toteutuva palvelu käynnistyisi 1.1.2017. Tämä tarkoittaisi Soinin kunnan eroamista 31.12.2016 lukien Järvi-Pohjanmaan yhteistoimintasopimuksesta sosiaali- ja terveyspalvelujen osalta. Sosiaali- ja terveyspalvelut muodostavat kuitenkin kustannuksiltaan kunnissa suurimman palvelukokonaisuuden, Yhteistoiminnan kariutuminen jättäisi Vimpelin kunnan talouden tervehdyttämismahdollisuudet entistä epävarmemmalle, kapeammalle ja pääosin täysin ennakoimattomalle pohjalle.

Vimpelin kunnan talouden tervehdyttäminen edellyttää edellä mainituista syiden vuoksi merkittäviä taloudellisia päätöksiä koko yhteistoiminta-alueen sisällä, koska Vimpelin omat toimet eivät ole riittäviä kääntämään taloutta kestävästi parempaan suuntaan. Lisäksi Soinin kunnan mahdollinen eroaminen sosiaali- ja terveyspalveluista aiheuttanee muutoksia alueella ja toimintaan yhteistoiminta-alueella ja voi johtaa koko Järvi-Pohjanmaan yhteistoiminta-alueen hajoamiseen.

Tällä hetkellä Vimpelin toimintakulut perustuvat perusturvalautakuntaa lukuun ottamatta yhteislautakuntien vuoden 2015 talousarvio- ja vuosien 2016 – 2018 taloussuunnitelmaesityksiin. Perusturvalautakunnan toimintakulujen arvio perustuu Vimpelin kunnan omaan arvioon. Palvelurakenneselvityksen mukaan saatavat perusturvan ja teknisen toimen säästöt on otettu mukaan Vimpelin vuoden 2015 talousarvioon ja vuosien 2016 – 2017 taloussuunnitelmaan.

Toimintakulujen kasvuksi on tasapainottamislaskelmassa esitetty tälle vuodelle 0,53 % kasvua, vuodelle 2016 -0,55 % laskua ja vain 0,04 prosentin kasvua vuodelle 2017 sekä vuodelle 2018 n. 1,50 % kasvu. Tämän jälkeen tuleville vuosille on kasvuksi arvioitu 2,50 %. Kasvuprosenttien muutokset on tehty niin tiukoiksi, että pienetkin ylitykset toimenpideohjelman mukaiseen menokehitykseen voivat kääntää talouden kehityksen yhä huonommaksi. Yllättävät muutokset laskelmien oletuksissa, esimerkiksi erikoissairaanhoidon ennakoitua suurempi menokehitys, kuten viime vuonna tapahtui tai rahoituskustannusten kasvu, voivat nopeasti huonontaa talouden tilaa ja vaarantaa palvelujen saatavuuden. Arviointiryhmän näkemyksen mukaan toimintakulujen erittäin vähäistä tai jopa negatiivinen kasvu on aiempaan kustannuskehitykseen nähden hyvin epätodennäköistä.

Verorahoituksen osalta kunta on jo korottanut kunnallisveroprosenttinsa 22,00 %:iin, mikä on jo tällä hetkellä korkeimpia veroasteita kunnissa. Kiinteistöveroprosentit on korotettu huomattavasti yli koko maan keskiarvojen. Mahdolliset suunnitellut korotukset vuodelle 2016 veisivät Vimpelin kunnan yhdeksi raskaimmin verotetuksi kunnaksi. Vimpeli on kuitenkin asukkaitaan menettävä ja väestöltään ikääntyvä kunta ja näin talouden korjaaminen veronkorotusten kautta on erittäin vaikeaa.

Kunnan talouden tasapainottamissuunnitelmassa on arvioitu vuosittaisen verotulojen kasvuprosentiksi 2,24 % vuodelle 2016 ja 2,34 % vuodelle 2017. Tästä eteenpäin on kasvuksi esitetty 2,16 %. Näiden kasvuprosenttien saavuttaminen on erittäin epävarmaa. Vimpelin kunnan kunnallisveron tuotto on viime kasvanut vain niinä vuosina, jolloin veroprosenttia on nostettu. Poikkeuksena vuosi 2014, jolloin veroprosentin nostosta huolimatta verotulot pysyivät lähes ennallaan. Lisäksi työikäisen väestön vähentyessä ero kunnallisveroprosentin

ja efektiivisen veroprosentin tuoton välillä on kasvanut. Erilaisten vähennysten johdosta kuntien tuloveroprosentit (nimellinen veroaste) ei vastaa todellista veroastetta kunnissa, kyseessä on tällöin efektiivinen veroaste, joka on maksuunpannun kunnallisveron suhdetta ansiotuloihin. Kunnallisverotuksessa tehtävien vähennysten määrä on riippuvainen veronmaksajan tulotasosta. Vähennykset painottuvat alemmille tulotasoille jolloin efektiivinen veroaste on alhaisempi.

Uusi, vuoden 2015 alussa voimaan tullut, valtionosuusjärjestelmä vähentää Vimpelin kunnan valtionosuuksien tasoa n. 400 000 euroa eli n. 126 euroa/asukas. Siirtymäsäännöksen mukaan vuodelle 2015 vähennyksistä toteutuu 50 €/asukas ja muutokset tulevat täysimääräisesti voimaan vuonna 2017.

Lisäksi hallitusohjelmaan sekä kevään 2012 kehyspäätökseen sisältyvät päätökset (mm. valtionosuuksien leikkaukset) ja muut mahdolliset uudet julkisen talouden säästötoimet saattavat heikentää kunnan omien toimien vaikuttavuutta. Valtionosuuksia tullaan jo tehtyjen päätösten perusteella leikkaaman vuosina 2015 – 2017 yhteensä n. 280 milj. euroa. Leikkaukset suoritetaan periaatteella euroa/asukas, jolloin summa on n. 52 euroa/asukas. Vimpelin osuudeksi muodostuu noin 164 000 euroa, joka vastaa n. 0,35 veroprosenttiyksikön korotusta.

Vimpelin kunnan lainamäärä on seuraavina vuosina niin suuri, että korkotasossa tapahtuvilla muutoksilla on suuri merkitys. Myös yleisen talouskehityksen odotettua hitaampaan parantumiseen tulee varautua, sillä se hidastaisi verotulojen kasvua ja vaikuttaisi näin kunnan taloutta heikentävästi. Yleisen taloudellisen kehitysarvion mukaan vuodet 2015 - 2017 tulevat olemaan kuntakentällä taloudellisesti vaikeimpia.

Vimpelillä ei ole merkittäviä rahavaroja tai nopeasti realisoitavaa omaisuutta, joilla voitaisiin kompensoida tulorahoituksen pysyvää vajetta tai rahoittaa välttämättömiä ja myös yllättäviä investointeja.

Vimpelin kunnan talouden tasapainottamistoimenpiteiden arvioinnissa on kiinnitettävä huomiota myös kunnan ja yhteistoiminta-alueen palveluksessa olevan henkilöstön jaksamiseen, koska tasapainottamisohjelma sisältää henkilöstövähennyksiä. Talouden tasapainottamisohjelma kestää vuosia ja suuressa säästöpaineessa työskentely vaarantaa sekä työssä jaksamisen että pysymisen (henkilöstön lausunto toimitetaan myöhemmin valtiovarainministeriöön ja Vimpelin kunnanvaltuustolle).

Edellä mainitun perusteella arviointiryhmä katsoo, että kunnan talouskehitys ja näkymät ovat siinä määrin heikot, että kuntalaisten palvelujen turvaaminen on vaarantumassa. Toteutetuista ja suunnitelluista tervehdyttämistoimista huolimatta Vimpelin taloudessa ei näyttäisi tapahtuvan todellista ja oleellista kohenemista ja mahdolliset uudet, ennakoimattomat menoerät, heikentävät tilannetta entisestään. Arviointiryhmä katsoo joka tapauksessa, että tasapainottamisohjelman huolellisen toteuttamisen lisäksi Vimpelin kunnan tulee tarkastella kuntalaisten palvelujen järjestämisen ja turvaamisen kysymyksiä laajemmassa kokonaisuudessa. Vimpelin taloudellinen tilanne on niin haastava, että kuntarakenteen muutoksen arvioiminen on syytä aloittaa välittömästi ja pyrkiä saamaan muutos vuoden 2017 alusta.

Arviointiryhmä pitää kuitenkin välttämättömänä sitä, että kunta toteuttaa johdonmukaisesti tasapainottamisohjelmaa siinä muodossa kuin se on talouden tervehdyttämisohjelmassa esitetty vuoden 2015 tammikuussa sekä jatkaa sen kehittämistä huomioiden muuttuvat olosuhteet. Tämä on edellytyksenä tasapainottamisohjelman vaikuttavuudelle ja kestävyydelle. Erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuskehitystä on seurattava reaaliaikaisesti ja yhdessä Järvi-Pohjanmaan muiden toimijoiden kanssa pyrittävä yhä taloudellisempaan tulokseen. Palvelurakennemuutokset on toteutettava kaikilla toimialoilla kustannusten hillit-

semiseksi, päällekkäisten toimintojen purkamiseksi, toimivien hoitoketjujen varmistamiseksi ja palvelujen vaikuttavuuden parantamiseksi.

Arviointiryhmä tuo myös esille sen, että uuden kuntarakennelain mukaan kuntien yhdistymiselle maksetaan yhdistymisavustusta ja valtionosuuksien vähenemisen korvausta, mikäli kunnat ovat tehneet yhdistymisesityksen siten, että valtioneuvosto voi tehdä päätöksen viimeistään kesäkuussa 2016 ja liitos toteutuu vuoden 2017 alussa. Käytännössä edellä mainittu tarkoittaa, että kuntien on tehtävä liitosselvitys viimeistään 29.4.2016. Tämän lisäksi mahdollista valtionosuuksien menetyksen kompensaatiota maksetaan liittymisvuodesta vuoden 2019 loppuun asti liitosvuodesta riippumatta.

3 Arviointiryhmän ehdotus

Edellä mainitun perusteella arviointiryhmä katsoo, että Vimpelin kunnalla ei ole uskottavia, riittävästi taloudellisiin ja toiminnallisiin tosiasioihin perustuvia edellytyksiä palvelujen järjestämiseen ja turvaamiseen kuntalaisille itsenäisenä kuntana tulevaisuudessa.

Arviointiryhmä ehdottaa Vimpelin kuntalaisten palvelujen järjestämisen turvaamiseksi kuntarakennelain 15 §:n mukaista erityistä kuntajakoselvitystä kunnan yhdistämiseksi isompaan kokonaisuuteen mahdollisimman pian eli vuoden 2017 alussa.

Lisäksi arviointiryhmä ehdottaa, että kunta jatkaa edelleen talouden tervehdyttämiseksi esittämiään omia toimenpiteitään sekä toteuttaa niitä rahoituksen riittävyyden ja vakavaraisuuden parantamiseksi.

Vimpelin kunnan jäsen, kunnanhallituksen puheenjohtaja Marja-Leena Laakso jätti eriävän mielipiteensä arviointiryhmän ehdotukseen. Eriävän mielipiteen perusteet toimitetaan myöhemmin kirjallisena valtiovarainministeriöön.

4 Jatkotoimenpiteet

Kunnanvaltuuston on käsiteltävä arviointiryhmän toimenpide-ehdotukset ja saatettava niitä koskeva päätös valtiovarainministeriön tietoon jatkotoimenpiteitä varten huhtikuun 2015 loppuun mennessä.

Valtiovarainministeriö tekee arviointiryhmän toimenpide-ehdotusten ja kunnanvaltuuston päätösten perusteella Vimpelin kuntaa koskevan ratkaisun kuntarakennelaissa tarkoitetun erityisen selvityksen tarpeellisuudesta kuntajaon muuttamiseksi.

Helsingissä 30.1.2015

Kimmo Behm

Vesa Lappalainen

Marja-Leena Laakso

LIITTEET

1. Asetuksen mukaisten Vimpelin kunnan talouden tunnuslukujen raja-arvojen täyttyminen
2. Asettamispäätös VM007:14/2008
3. Tietoja Vimpelin kunnan palvelutuotannon kustannuksista 2012 ja vertailuryhmät
4. Tilinpäätöstietoja vuosilta 2011 – 2013, Vimpeli ja vertailuryhmät
5. Tilastokeskuksen väestöennuste 2014 – 2030, Vimpeli, TK 28.9.2012
6. Vimpelin kunnan talouden arviolaskelma vuoteen 2023

JAKELU

Vimpelin kunnanvaltuusto

TIEDOKSI

Valtiovarainministeriö
Suomen Kuntaliitto

Liite 1. Asetuksen mukaisten Vimpelin kunnan talouden tunnuslukujen raja-arvojen täyttyminen

Valtiovarainministeriö/Kunta- ja aluehallinto-osasto
4.6.2014

LIITE 1

KUNNAN PERUSPALVELUJEN VALTIONOSUUDESTA ANNETUN LAIN 63a §:N MUKAISET KUNNAT JA KRITEERISTÖ

Vuosien 2012 ja 2013 tilinpäätösennakoiden mukaan, kesäkuu 2014

Taseen alijäämä vähintään -1000 €/as ja edellisvuonna -500 €/as
tai kuusi tunnuslukua, joiden osalta raja-arvot täyttyvät kahtena vuonna peräkkäin:
1. Vuosikate ilman harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta negatiivinen
2. Lainakanta ylittää maan keskiarvon vähintään 50 %:lla
3. Taseessa on kertynyttä alijäämää
4. Tuloveroprosentti vähintään 0,5 yksikköä korkeampi kuin maan painotettu keskiarvo
5. Omavaraisuusaste (kuinka suuri on oman pääoman osuus koko pääomasta) alle 50 % ja
6. Suhteellinen velkaantuneisuus (kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvitaan vieraan pääoman takaisinmaksuun) vähintään 50 %

			1.			2.			3.			4.			5.			6.			
Kunta	2012 As.luku	2013 As.luku	2012 Vkate-hava	2013 Vkate-hava	Krit. täyt.	2012 Lainat €/as (>3393)	2013 Lainat €/as (>3813)	Krit. täyt.	2012 Kert. ali-/ylij. €/as	2013 Kert. ali-/ylij. €/as	Krit. täyt.	2012 Tulovero-% (>19,76)	2013 Tulovero % (>19,90)	Krit. täyt.	2012 Omavar. aste, %	2013 Omavar. aste, %	Krit. täyt.	2012 Suht.velk. %	2013 Suht.velk. %	Krit. täyt.	Krit. täyt. lkm yht:
KOKO MAA			244	377		2 262	2 542		1 217	1284		19,26	19,40		62,1	60,4		47,4	50,7		
Vimpeli	3 205	3 171	-445	-88	1	2 521	3 109	0	-887	-1 063	1	20,50	21,00	1	43,7	39,8	1	56,4	57,9	1	5

Liite 2. Asettamispäätös VM007:14/2008 ja toimikauden jatkamista koskeva päätös VM007:14/2008

KUNNAN PERUSPALVELUJEN VALTIONOSUUDESTA ANNETUN LAIN 63a §:N MUKAISEN ARVIOINTIRYHMÄN ASETTAMINEN

Asettaminen:

Valtiovarainministeriö on tänään asettanut kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 63a §:n mukaisen Vimpelin kuntaa koskevan arviointiryhmän, jonka tehtävänä on tehdä laissa tarkoitettu selvitys kunnan mahdollisuuksista turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut.

Toimikausi:

15.8.2014 - 31.12.2014.

Tausta ja tehtävät:

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 63a §:n mukaan kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseen. Velvoite syntyy, jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan talouden tunnusluvut ovat olennaisesti ja toistuvasti koko maan vastaavia tunnuslukuja heikommat ja ovat kahtena vuonna peräkkäin alittaneet valtioneuvoston asetuksella säädetyt raja-arvot. Niiden täyttyessä tehdään laissa tarkoitettu selvitys arviointiryhmässä, jonka jäsenistä yhden nimeää valtiovarainministeriö ja yhden asianomainen kunta. Lisäksi valtiovarainministeriö nimeää asianomaista kuntaa kuultuaan arviointiryhmän puheenjohtajaksi mainituista tahoista riippumattoman henkilön.

Arviointiryhmä tekee ehdotuksen kunnan asukkaiden palvelujen turvaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä. Kunnanvaltuuston on käsiteltävä arviointiryhmän toimenpide-ehdotukset ja saatettava niitä koskeva päätös valtiovarainministeriön tietoon mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten. Valtiovarainministeriö tekee arviointiryhmän toimenpide-ehdotusten ja kunnanvaltuuston päätösten perusteella ratkaisun kuntarakennelaissa tarkoitetun erityisen selvityksen tarpeellisuudesta kuntajaon muuttamiseksi.

Kokoonpano:

Arviointiryhmän kokoonpano on seuraava:

Puheenjohtaja	Kimmo Behm	Nurmijärven kunnanjohtaja
Kunnan nimeämä jäsen	Marja-Leena Laakso	Vimpelin kunnanhallituksen II varapuheenjohtaja
Ministeriön nimeämä jäsen	Vesa Lappalainen	Neuvotteleva virkamies, VM

Lisäksi arviointiryhmän kokouksiin voivat kunnan ilmoituksen perusteella osallistua Vimpelin kunnanvaltuutettu Seppo Tuomisalo ja Vimpelin kunnanjohtaja Juhani Laasanen. Kunnan nimeämä jäsen Marja-Leena Laakso toimii ryhmässä myös kunnan henkilöstön edustajana. Arviointiryhmän pysyvänä asiantuntijana toimii lainsäädäntöneuvos Minna-Marja Jokinen valtiovarainministeristä. Arviointiryhmän asiantuntijana/sihteerinä toimii neuvotteleva virkamies Ville Salonen valtiovarainministeriöstä. Arviointiryhmä voi tarvittaessa kuulla myös ryhmän ulkopuolisia asiantuntijoita.

Kustannukset:

Valtiovarainministeriö korvaa kunnan nimeämän edustajan matka- ja majoituskustannukset sekä maksaa päivärahan. Arviointiryhmän puheenjohtajalle maksetaan erikseen määräytyvä kokouskohtainen palkkio sekä matka- ja majoituskustannukset. Kustannukset maksetaan valtiovarainministeriön toimintamenomomentilta 28010112.

Liikenne- ja kuntaministeri Paula Risikko

Osastopäällikkö, ylijohtaja Päivi Laajala

JAKELU Arviointiryhmään nimetyt

TIEDOKSI Suomen Kuntaliitto
Liikenne- ja kuntaministeri Paula Risikko
Hare -mappi

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
KUNTA- JA ALUEHALLINTO-OSASTO 27.11.2014

KUNNAN PERUSPALVELUJEN VALTIONOSUUDESTA ANNETUN LAIN 63A §:N MUKAISEN ARVIOINTIRYHMÄN TOIMIKAUDEN JATKAMINEN

Valtiovarainministeriö on 15.8.2014 asettanut kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 63a §:n mukaisen Vimpelin kuntaa koskevan arviointiryhmän, jonka tehtävänä on tehdä puitelaissa tarkoitettu selvitys kunnan mahdollisuuksista turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut.

Valtiovarainministeriö on päättänyt jatkaa arviointiryhmän toimikautta 31.1.2015 saakka.

Liikenne- ja kuntaministeri Paula Risikko

Osastopäällikkö,
Ylijohtaja Päivi Laajala

JAKELU Arviointiryhmän jäsenet ja muut arviointiryhmään nimetyt henkilöt

TIEDOKSI Suomen Kuntaliitto

Liite 3. Tietoja Vimpelin kunnan palvelutuotannon kustannuksista 2012 ja vertailuryhmät

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Valitse kunta valikosta: Vimpeli

4.3.2014

Kunnat vuoden 2013 kuntajaolla.

Peruspalvelujen saatavuus ja kustannukset vuonna 2012

Aritmeettiset keskiarvot	Kunta:	Koko maa:	Kuntakoko:	Maakunta:
322 järjestysnro	Vimpeli	Koko maa (arit.)	Ryhmä 6 2 001-6 000 as.	Etelä-Pohjanmaa
VÄESTÖÄ KUVAAVAT INDIKAATTORIT:		arit.ka.	arit.ka	arit.ka.
Asukasluku 31.12.2011	**3 205**	**17 757**	**3 798**	**194 058**
Asukastiheys (as/maakm²) 1.1.2012	11,0	58,7	9,3	14,0
Ikärakenne: 0?6-vuotiaat (% asukkaista)	7,2	7,3	6,8	8,0
0-1-vuotiaat (lukumäärä)	37	195	34	124
6-vuotiaat (% asukkaista)	1,5	1,1	1,0	1,0
7?15-vuotiaat (% asukkaista)	10,9	10,1	10,0	10,4
16?64-vuotiaat (% asukkaista)	58,9	59,7	58,3	60,7
65?74-vuotiaat (% asukkaista)	11,0	12,1	12,9	10,8
75?84-vuotiaat (% asukkaista)	8,3	7,8	8,7	7,2
85 ja < -vuotiaat (% asukkaista)	3,8	3,0	3,4	2,9
Väestöllinen huoltosuhde (vaihteluväli 42 ~ 102)	66	65	68	62
Sairastavuusindeksi, ikävakioitu, (vaihteluväli 66,4 ~ 151,5), KELA	111,2	108,6	113,2	111,3
Työttömien osuus, % työvoimasta	9,0	9,9	10,1	8,1
Työpaikkaomavaraisuus (vaihteluväli 42,8 % ~ 133,7 %) (vuoden 2012 tieto)	86,5 %	85,9 %	81,4 %	92,4 %
PALVELUJA KUVAAVAT INDIKAATTORIT:				
Henkilökunnan määrä/1000 as. kohden	**4**	**63**	**59**	**63**
Yleishallinnon nettokustannukset, €/asukas	**286**	**277**	**302**	**178**
Muiden palvelujen nettokustannukset, €/asukas	**338**	**354**	**379**	**302**
Sosiaali- ja terveystoimen käyttökust. netto, €/asukas	**3 699**	**3 403**	**3 703**	**3 519**
Sosiaalitoimen käyttökust. netto, €/asukas	1 776	1 669	1 685	1 646
Terveystoimen käyttökustannukset, netto, €/asukas	1 923	1 735	2 018	1 873
Vanhustenhuolto:				
Kotona tai kodinomaisissa oloissa asuvat 75 vuotta täyttäneistä, %	90,7	89,5	89,2	89,2
Kodinhoitoapua saaneet 75 vuotta täyttäneiden kotitaloudet, % vast.ikäisestä väestöstä	15,0	20,8	22,1	20,5
Ikääntyneiden tehostetun palveluas. 75 vuotta täyttäneet, % vast.ikäisestä väestöstä	6,2	6,8	7,0	6,3
Vanhainkod. tai pitkäaik. laitoshoidossa olevat 75 v täyttäneet, % vast.ikäisestä väestöstä	3,1	4,3	4,9	4,5
Vanhusten laitospalvelujen nettokustannukset, €/asukas	345	244	166	141
Päivähoitopalvelut:				
Lapsia kokopäivähoidossa, osuus ikäluokasta, %	23,0	36,3	35,0	38,4
Päivähoidon kustannukset, netto €/asukas	342	894	349	444
Lasten päiväkotihoidon käyttök. (netto) pl. avustukset hoitopäivää kohti, €	82	59	60	57
Lastensuojelu:				
Last.suoj. avohuol. tukitoimien piirissä 0?17-vuotiaita vuoden aik, % vast.ikäisistä	7,2	6,3	6,3	6,5
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0?17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä	1,4	1,3	1,3	0,9
Lastensuojelun laitos- ja perhehoidon nettokustannukset, €/asukas	101	131	87	98
Perusterveydenhuolto:				
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit / 1000 asukasta	165	1 481	1 534	1 647
Perusterveydenhuollon menot asukasta kohti (ml hammashuolto), netto	687	763	832	739
Hammashuolto:				
Perusterv.huollon hammashuollon menot asukasta kohti, netto	71	86	91	72
Erikoissairaanhoito:				
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit asukasta kohti	1,3	1,5	1,5	1,5
Erikoissairaanhoidon vuodeosaston hoitopäiviä asukasta kohti	0,5	0,6	0,7	0,5
Psykiatrian laitoshoidon potilaat / 1000 asukasta	8	5	5	5
Erikoissairaanhoidon menot asukasta kohti, netto	1 184	1 120	1 151	1 094

Päihde- ja mielenterveyspalvelut:				
Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0?17-vuotiaat / 1000 vast.ikäistä		4,8	6,2	3,2
Päihdehuollon nettokustannukset, euroa / asukas	5,0	35,5	12,7	20,3
Vammaispalvelut:				
Asiakkaita kehitysvamma- ja tukiasunnoissa 100 000 asukasta kohti	31	93	100	112
Vammaishuollon laitospalvelujen menot asukasta kohti, netto	12	62	42	56
Toimeentulotuki:				
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25?64-vuotiaat, % vast.ikäisistä	0,9	1,4	1,2	1,5
Toimeentulotukimenot asukasta kohti, €	75	82	70	91
Opetus- ja kulttuuritoimen käyttökust. netto, €/asukas	**1 242**	**1 364**	**1 365**	**1 416**
Opetustoimi:				
Käyttökustannukset, netto €/asukas,	1 043	1 151	1 168	1 180
Perusopetus:				
Oman perusopetuksen käyttökust. (netto) oppilasta kohti, €	.	9 113	9 504	8 537
Perusopetusta saavien oppilaiden määrä koulua kohti (kunnan ylläpit.)	99	193	115	127
Kunnan ylläpitämien peruskoulujen määrä	4	9	4	9
Keskimääräinen ryhmäkoko, 1 - 6 luokat (vuoden 2012 tieto)	18,3	17,4	17,0	15,5
Keskimääräinen ryhmäkoko, 7 - 9 luokat (vuoden 2012 tieto)	15,7	13,8	12,7	12,2
2. asteen koulutuksessa aloittaneet/perusopetuksen päättötodistuksen saaneet, %	97,5	93,2	94,2	95,7
Lukio:				
Oman lukiokoulutuksen käyttökust. (netto) oppilasta kohti, €	.	9 218	11 082	7 849
Ammattikorkeakoulussa, yliopistossa tai ammat. koulutuksessa 2 vuotta yo-tutk. suorittamisen jälkeen opiskelevat/kaikki 2 vuotta sitten yo-tutk. suorittaneet, %	87,5	81,8	84,2	87,6
Toisen asteen ammatillinen koulutus:				
Oman ammatill. koulutuksen käyttökust. (netto) op.tuntia kohti, €	.	206	0	11
Työllistyneet/ammatillisen tutkinnon edellisellä 3,5 vuoden tarkastelu-jaksolla suorittaneet, % (vuoden 2010 tieto)	0,0 %	68,6 %		73,1 %
Päätoimiset opiskelijat/ammatillisen tutkinnon edellisellä 3,5 vuoden tarkastelujaksolla suorittaneet, % (vuoden 2010 tieto)	0,0 %	9,0 %		7,5 %
Nuorisopalvelut:				
Nuorisotoimen käyttökustannukset, netto, €/asukas	13	27	29	26
Liikuntapalvelut:				
Liikunnan ja ulkoilun käyttökustannukset €/asukas	100	75	63	90
Kulttuuritoimi:				
Yleisen kulttuuritoimen käyttökustannukset, netto €/asukas	8	13	10	13
Kirjastotoimi:				
Kirjaston käyttökustannukset, netto (€/asukas)	59	61	63	58
Kirjastoaineistokulut (€/asukas)	8,4	9,6	10,8	10,7
Fyysisiä käyntejä/asukas	8,2	9,4	9,6	9,7
Verkkokäynnit/asukas	1,7	8,7	7,9	15,6

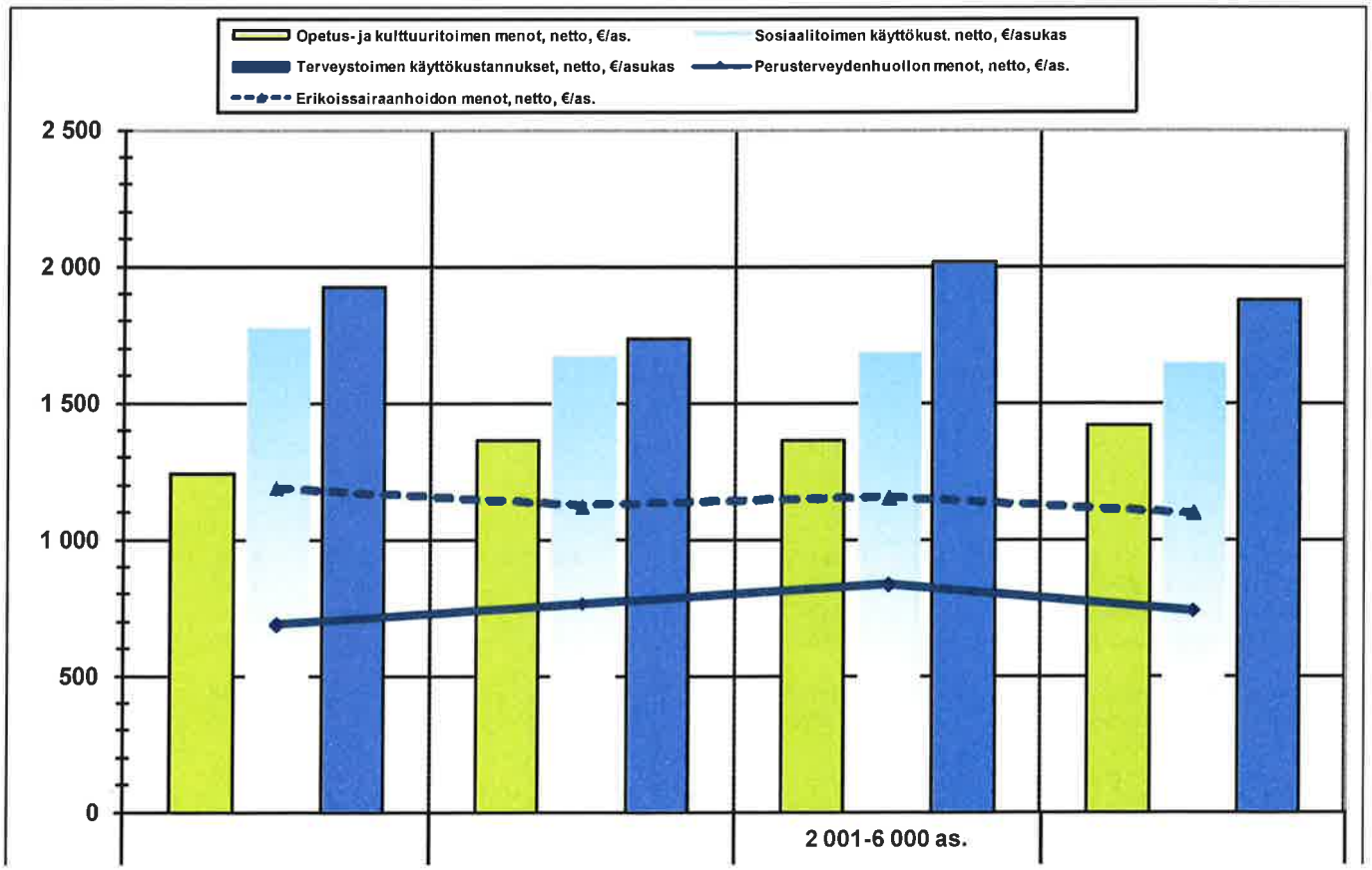

Liite 4. Tilinpäätöstietoja vuosilta 2011 – 2013 ja 2010 - 2013 Vimpeli ja vertailuryhmät

Valtiovarainministeriö/Kunta- ja aluehallinto-osasto,4.6.2014

KUNTIEN TILINPÄÄTÖKSET 2011 - 2013

Valitse kunta valikosta: Vimpeli

Vimpeli	**2011**		**2012**			**2013**		
Asukasluku	3 222		3 205		-0,5	3 171		-1,1
Tunnuslukuja								
					muut.%			muut.%
Lainat, euro/as	1 912		2 521		31,8	3 109		23,3
Konsernilainat, euro/as	3 671		4 314		17,5	0	Marrask-14	
Lainanhoitokate	-0,5		-1,0			0,3		
Suhteellinen velkaantuneisuus	45,7		56,4			57,9		
Rahoitusvarallisuus, euro/as	-2 029		-2 690			-3 015		
Omavaraisuusaste, %	53,7		43,7			39,8		
Rahavarat, euro/as	398		217			399		
Kassan riittävyys, pv	23		12			21		
Kassastamaksut, euro/as	6 446		6 641			6 802		
Tuloslaskelma	**1 000 €**	**euro/as**	**1 000 €**	**euro/as**	muut.%	**1 000 €**	**euro/as**	muut.%
Henkilöstömenot (palkat+sivukulut)	823	255	882	275	7,2	819	258	-7,1
Palvelujen ostot	17 525	5 439	17 977	5 609	2,6	18 265	5 760	1,6
Toimintatuotot, sis. valmistus omaan käyt.	1 873	581	2 049	639	9,4	1 741	549	-15,0
Toimintakulut	18 862	5 854	19 327	6 030	2,5	19 555	6 167	1,2
Toimintakate	**-16 989**	**-5 273**	**-17 278**	**-5 391**	1,7	**-17 814**	**-5 618**	3,1
Verotulot	9 609	2 982	9 220	2 877	-4,0	10 050	3 169	9,0
Valtionosuudet,	6 768	2 101	7 105	2 217	5,0	7 948	2 506	11,9
josta hark.var. avustus	*0*	*0*	*420*	*131*		*415*	*131*	
Verorahoitus	16 377	5 083	16 325	5 094	-0,3	17 998	5 676	10,2
Käyttökate	**-612**	**-190**	**-953**	**-297**		**184**	**58**	
Korkotuotot/-menot, netto	-127	-39	-123	-38		-88	-28	
Muut rahoituskulut/-tuotot, netto	53	16	69	22		40	13	
Vuosikate	**-686**	**-213**	**-1 007**	**-314**		**136**	**43**	
Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalen.	650	202	648	202	-0,3	664	209	2,5
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0		0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	0	0		0	0	
Tilikauden tulos	**-1 336**	**-415**	**-1 655**	**-516**		**-528**	**-167**	
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys(+)	0	0	0	0		0	0	
Varausten lisäys(-) tai vähennys(+)	0	0	0	0		0	0	
Rahastojen lisäys(-) tai vähennys(+)	0	0	0	0		0	0	
Tilikauden yli-/alijäämä	**-1 336**	**-415**	**-1 655**	**-516**		**-528**	**-167**	
Kumulatiivinen yli-/alijäämä	**-1 187**	**-368**	**-2 843**	**-887**		**-3 371**	**-1 063**	
Rahoituslaskelma	**1 000 €**	**euro/as**	**1 000 €**	**euro/as**		**1 000 €**	**euro/as**	
Toiminnan rahavirta	**-725**	**-225**	**-1 097**	**-342**		**117**	**37**	
Investoinnit, netto	**-777**	**-241**	**-764**	**-238**	-1,7	**-1 069**	**-337**	39,9
- Investointimenot	-863	-268	-1 027	-320	19,0	-1 194	-377	16,3
+ Rahoitusosuudet investointimenoihin	22	7	24	7	9,1	75	24	212,5
+ Investointihyödykkeiden luovutustulot	64	20	239	75	273,4	50	16	-79,1
Saamisten muutos	-19	-6	-535	-167		455	143	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-902	-280	-780	-243		-721	-227	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	2 000	624		0	0	
± Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 700	528	700	218		2 500	788	
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-1 502**	**-466**	**-1 861**	**-581**		**-952**	**-300**	
Verotulot	**9 609**	**2 982**	**9 220**	**2 877**	-4,0	**10 050**	**3 169**	9,0
Kunnallisvero	7 838	2 433	8 250	2 574	5,3	9 043	2 852	9,6
Yhteisövero	1 361	422	451	141	-66,9	423	133	-6,2
Kiinteistövero	410	127	519	162	26,6	584	184	12,5
Lainakanta,	**6 161**	**1 912**	**8 080**	**2 521**	31,1	**9 860**	**3 109**	22,0
josta pitkäaikainen laina	2 579	800	3 785	1 181	46,8	3 137	989	-17,1
josta lyhytaikainen laina	3 582	1 112	4 295	1 340	19,9	6 723	2 120	56,5
Lainasaamiset	750	233	654	204	-12,8	654	206	0,0
Tuloveroprosentti	**19,75**		**20,50**			**21,00**		
Veroprosenttiyksikön tuotto	397	123	402	126		431	136	
Sijoitus vuosikatteen (euro/as) mukaan	315		315			263		

Lähde: Tilastokeskus

VIMPELIN TALOUDEN TUNNUSLUKUJA SUHTEESSA VERTAILUKUNTIIN 2010 - 2013, €/asukas

	Vuosikate, euro/as				Muutokset, €/as:			Ero Vimpeliin, €/as:			
	2010	2011	2012	2013	10-11	11-12	12-13	2010	2011	2012	2013
Vimpeli	**218**	**-213**	**-314**	**43**	**-431**	**-101**	**357**				
Koko maa	461	382	248	380	-79	-134	132	243	674	562	337
Etelä-Pohjanmaa	330	-5	48	98	-335	53	50	112	208	362	55
2 000 - 6 000	402	242	152	304	-160	-90	152	184	455	466	261

	Lainat, euro/as										
	2010	2011	2012	2013	10-11	11-12	12-13	2010	2011	2012	2013
Vimpeli	**1 648**	**1 912**	**2 521**	**3 109**	264	609	588				
Koko maa	1 956	2 038	2 262	2 542	82	224	280	308	126	-259	-567
Etelä-Pohjanmaa	1 719	1 836	2 228	2728	117	392	500	71	-76	-293	-381
2 000 - 6 000	1 588	1 730	1 920	2 055	142	190	135	-60	-182	-601	-1 054

	Toimintakate										
	2010	2011	2012	2013	10-11	11-12	12-13	2010	2011	2012	2013
Vimpeli	**-4 830**	**-5 273**	**-5 391**	**-5 618**	-443	-118	-227				
Koko maa	-4 391	-4 602	-4 859	-4 989	-211	-257	-130	439	671	532	629
Etelä-Pohjanmaa	-4 618	-4 906	-5 179	-5 373	-288	-273	-194	212	367	212	245
2 000 - 6 000	-4 866	-5 183	-5 467	-5 670	-317	-284	-203	-36	90	-76	-52

	Verotulot										
	2010	2011	2012	2013	10-11	11-12	12-13	2010	2011	2012	2013
Vimpeli	**2 953**	**2 982**	**2 877**	**3 169**	29	-105	292				
Koko maa	3 416	3 531	3 562	3 790	115	31	228	463	549	685	621
Etelä-Pohjanmaa	2 798	2 899	2 955	3 143	101	56	188	-155	-83	78	-26
2 000 - 6 000	2 713	2 800	2 843	3 059	87	43	216	-240	-182	-34	-110

	Valtionosuudet										
	2010	2011	2012	2013	10-11	11-12	12-13	2010	2011	2012	2013
Vimpeli	**2 119**	**2 101**	**2 217**	**2 506**	-18	116	289				
Koko maa	1 383	1 419	1 488	1 522	36	69	34	-736	-682	-729	-984
Etelä-Pohjanmaa	2 102	1 996	2 209	2 223	-106	213	14	-17	-105	-8	-283
2 000 - 6 000	2 542	2 627	2 766	2 892	85	139	126	423	526	549	386

	Verorahoitus yht.										
	2010	2011	2012	2013	10-11	11-12	12-13	2010	2011	2012	2013
Vimpeli	**5 072**	5 083	5 094	5 675	**11**	**11**	**581**				
Koko maa	4 799	4 950	5 050	5 312	151	100	262	-273	-133	-44	-363
Etelä-Pohjanmaa	4 900	4 895	5 164	5 366	-5	269	202	-172	-188	70	-309
2 000 - 6 000	5 255	5 427	5 609	5 951	172	182	342	183	344	515	276

Liite 5. Tilastokeskuksen väestöennuste 2014 – 2030, Vimpeli, TK 28.9.2012

Vuodet	2015	2020	2025	2030	% - muutos 2015 - 2030	Kpl-muutos 2015 - 2030
Ikäluokat yhteensä	3 111	3 013	2 940	2 849	-8,4	-262
0 - 6	224	230	227	217	-3,1	-7
7 - 16	367	358	345	345	-6,0	-22
17 - 19	107	94	93	97	-9,3	-10
20 - 64	1 656	1 487	1 385	1 270	-23,3	-386
65 - 74	388	483	466	366	-5,7	-22
75 - 84	244	242	302	382	56,6	138
84 -	125	119	122	172	37,6	47

Osuudet, %				
0 - 6	7,2	7,6	7,7	7,6
7 - 19	15,2	15,0	14,9	15,5
20 - 64	53,2	49,4	47,1	44,6
65 ja yli	24,3	28,0	30,3	32,3

Liite 6. Vimpelin kunnan talouden arviolaskelma vuoteen 2023 (valtuusto 26.1.2015)

Talouden suunnittelukehikko

Vimpeli	TP 2012	TP 2013	TA 2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
TULOSLASKELMA													
Asukasluku 31.12.	3 205	3 171	3 171	3 137	3 111	3 089	3 067	3 047	3 029	3 013	3 013	3 013	3 013
Veroprosentti	20,50	21,00	21,50	21,50	22,00	22,25	22,25	22,25	22,25	22,25	22,25	22,25	22,25
vero-% yksikön tuotto	402	0	412	412	416	420	429	438	448	457	467	477	488
? noston vaikutus				0	206	105	107	110	112	114	117	119	122
Toimintatuotot	2 049	1 741	1 973	1 973	2 038	2 067	2 098	2 130	2 162	2 194	2 227	2 260	2 294
Toimintakulut	19 327	19 555	19 091	20 016	20 122	20 012	20 019	20 316	20 824	21 345	21 878	22 425	22 986
Suhteellinen kasvu %		1,18	-1,22	2,36	0,53	-0,55	0,04	1,48	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50
Perusturvan osuus toimintakuluista	10 818	11 363	10 584	11 524	11 662	11 779	11 873	12 170	12 413	12 662	12 915	13 173	13 437
Toimintakate	-17 278	-17 814	-17 118	-18 043	-18 084	-17 945	-17 921	-18 186	-18 662	-19 151	-19 651	-20 165	-20 692
Muutos-%				1,28	0,23	-0,77	-0,14	1,48	2,62	2,62	2,61	2,61	2,61
Kunnallisverot	8 250	9 043	8 800	8 849	9 145	9 343	9 544	9 751	9 961	10 176	10 396	10 620	10 850
Yhteisöverot	451	423	484	550	546	483	516	528	539	551	563	576	588
Kiinteistöverot	519	584	620	678	779	879	895	914	933	953	973	993	1 014
Verotulot	9 220	10 050	9 904	10 076	10 470	10 705	10 955	11 192	11 434	11 680	11 932	12 189	12 452
Muutos-%				0,26	3,91	2,24	2,34	2,16	2,16	2,15	2,16	2,15	2,16
Valtionosuudet	7 105	7 948	8 254	8 727	8 086	8 223	8 380	8 516	8 678	8 842	9 010	9 182	9 356
valtionos. pl. hark.var.	*7 105*	*7 533*		8 281	PPO>								
Muutos-%				9,80	-7,35	1,70	1,90	1,63	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90
Verorahoitus	*16 325*	*17 998*	*18 158*	*18 804*	*18 556*	*18 928*	*19 335*	*19 708*	*20 111*	*20 522*	*20 942*	*21 370*	*21 808*
Muutos-%				*4,48*	*-1,32*	*2,00*	*2,15*	*1,93*	*2,05*	*2,04*	*2,05*	*2,04*	*2,05*
Korkotuotot	7	4	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Korkokulut	130	92	145	146	131	118	106	100	93	88	83	78	71
Muut rahoitustuotot	88	47	47	51	47	51	51	51	51	51	51	51	51
Muut rahoituskulut	19	7	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
VUOSIKATE	-1 007	136	930	670	392	919	1 363	1 477	1 410	1 338	1 263	1 183	1 100
€/asukas	*-314*	*43*		*214*	*126*	*298*	*444*	*485*	*466*	*444*	*419*	*393*	*365*
Poistot ja arvonalent.	648	664	526	639	722	683	643	619	551	530	530	530	530
Satunnaiset tuotot	0	0											
Satunnaiset kulut	0	0		416									
Tilikauden tulos	-1 655	-528	404	-385	-330	236	720	858	860	809	733	653	570
Poistoeron lisäys(-) tai väh.(+)	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Varausten lisäys(-) tai väh.(+)	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys(-) tai väh.(+)	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 655	-528	404	-385	-330	236	720	858	860	809	733	653	570
TASEESTA													
Kertynyt yli-/alijäämä	-2 843	-3 371	-2 967	-3 756	-4 086	-3 850	-3 130	-2 273	-1 413	-604	129	782	1 353
€/asukas	*-887*	*-1 063*	*-936*	*-1 197*	*-1 313*	*-1 246*	*-1 021*	*-746*	*-466*	*-201*	*43*	*260*	*449*

RAHOITUSLASKELMAN JA TASEEN TIETOJA (sisältäen rahoitusjäämän ja sen vajeen kattamisoletukset)													
Vuosikate	-1 007	136		670	392	919	1 363	1 477	1 410	1 338	1 263	1 183	1 100
Tulorahoituksen korjauserät		-18		10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Satunnaiset erät, netto	0	0		-416	0	0	0	0	0	0	0	0	0
= 1. Tulorahoitus, netto		118		264	402	929	1 373	1 487	1 420	1 348	1 273	1 193	1 110
Investointimenot		-1 194	-6 995	-6 995	-1 384	-460	-477	-340	-340	-340	-340	-340	-340
Rahoitusosuudet investointeihin		75	2 035	2 035	676	121	196	150	0	0	0	0	0
Inv.hyödykkeiden luovutustulot		50	50	50	50	50	250	250	50	50	50	50	50
= 2. Nettoinvestoinnit	764	-1 069		-4 910	-658	-289	-31	60	-290	-290	-290	-290	-290
€/asukas	*238*	*-337*		*-1 565*	*-212*	*-94*	*-10*	*20*	*-96*	*-96*	*-96*	*-96*	*-96*
Vuosikate-nettoinv.	-243	-933		-4 240	-266	630	1 332	1 537	1 120	1 048	973	893	810
€/asukas	*-76*	*-294*		*-1 352*	*-86*	*204*	*434*	*504*	*370*	*348*	*323*	*296*	*269*
= 3. Rahoitusjäämä													
(1. Tulorahoitus+ 2.Nettoinv.)		-951		-4 646	-256	640	1 342	1 547	1 130	1 058	983	903	820
4. Bruttorahoitustarve													
(= Rahoitusjäämä + antolainasaam.													
muutokset + lainanlyh.)				-5 357	-930	-4	841	1 050	738	771	696	616	533
Antolainasaamisten muutokset		0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lainamäärän muutos;		1 780	-460	3 780	-463	-641	-501	-497	-392	-287	-287	-287	-287
Lainanlyhennykset				711	674	644	501	497	392	287	287	287	287
Lainanlisäystarve				4 491	211	3	0	0	0	0	0	0	0
Lainakanta	8 080	9 860	9 400	13 640	13 177	12 536	12 035	11 538	11 146	10 859	10 572	10 285	9 998
€/asukas	*2 521*	*3 109*	*2 964*	*4 348*	*4 236*	*4 058*	*3 924*	*3 787*	*3 680*	*3 604*	*3 509*	*3 414*	*3 318*
Rahavarat	694	1 265		729	636	636	1 477	2 526	3 264	4 036	4 732	5 348	5 881
€/asukas	*217*	*399*		*232*	*205*	*206*	*481*	*829*	*1 078*	*1 339*	*1 570*	*1 775*	*1 952*
Nettovelka (rahat-lainat)	-7 386	-8 595		-12 911	-12 541	-11 900	-10 559	-9 012	-7 882	-6 823	-5 841	-4 937	-4 118
€/asukas	*-2 305*	*-2 711*		*-4 116*	*-4 031*	*-3 852*	*-3 443*	*-2 958*	*-2 602*	*-2 265*	*-1 938*	*-1 639*	*-1 367*

Talousohjelma päivitetty 15.12.2014/13.01.2015

2014 (päivitetty)

Toimintakulut perustuvat lautakuntien antamiin toteutumisraportteihin syksyllä 2014. Perusturvan vuoden 2014 talousarvion mukaiset nettomenot ovat noin 10,58 M€. Perusturvan ennusteen mukaan (30.11.2014) menot tulisivat kuitenkin olemaan 11,5 M€. Vuoden 2014 päivitetty menoarvio on siten 11,5 M€. Tämä on lähtökohta perusturvan menojen arvionnille vuosille 2015-2018. Suunnitelmakauden arvioita varten perusturvan kustannuksiin on laskettu 2,5 % vuosittainen korotus ja näin saaduista arvioista on vähennettu vuosien 2015-2017 jaksolla laaditun palvelurakenteen kehittämisohjelman mukaiset, Vimpelin kunnalle arvioidut kustannussäästöt. Näin saatu ennuste suunnitelmkaudelle poikkeaa perusturvan omasta arviosta, jota ei voi pitää luotettavana (viime vuosien toteutuneet menot ovat olleet oleellisesti budjetoituja menoja suuremmat). Muiden lautakuntien osalta päivitetty arvio vuoden 2014 kustannuksista perustuu lautakuntien omiin raportteihin syksyllä 2014.

Kunnallisvero: Vuoden 2014 arvion perusteena on verontulotilitykset tammi-joulukuulta 2014. Verotuloarvioiden perusteena vuosille 2015-2018 on ensi sijassa kunnallisveron kehitys. Kunnallisverotulo kasvoi vuosina 2002-2008 keskimäärin 4,0 %. Vuosina 2009-2013 kasvu oli keskimäärin 2,2 %. Vuosien 2014-2018 keskimääräiseksi on kasvuksi arvioitu 1,0 %, jota voidaan pitää realistisena. Kyseiset tunnusluvut sisältävät ne kunnallisveron korotuksen vaikutukset, jotka Vimpelin kunta näiden vuosien aikana tehnyt. Kunnanvaltuusto on korottanut vuodelle 2015 sekä kunnallisveroa että kiinteistöveroja ja korotusten vaikutukset on otettu huomioon laskelmassa. Tilasto, johon edellä viitataan, on välilehdellä Verotiedot.

Yhteisövero: Perustuu Suomen kuntaliiton arvioon vuoteen 2017 saakka. Taulukossa oleva ennuste vuosille 2018-2023 perustuu 2,2 % vuosikasvuun.

Kiinteistövero: Perustuu omaan/Suomen Kuntaliiton arvioon, jossa pohjana ovat tiedossa olleet kiinteistöjen verotusarvot.

Valtionosuus: Perustuu Valtiovarainmnisteriön/Suomen kuntaliiton arvioon. Perusarvioon on lisätty valtionosuuden harkinnanvarainen korotus 446 000 € (VN 27.11.2014)

Korkokulut: Perustuu omaan arvioon

Poistot: Perustuu omaan laskelmaan

Satunnaiset kulut: Kiinteistö Oy Mirjanpellon fuusio kuntaan: tappiokirjaus (kertakirjaus), 196 000 €. Lisäksi pysyvien vastaavien (Vimpelin Palvelukeskuksen eräiden osien purkaminen) alaskirjaus 220 000 €

2015

Toimintakulut perustuvat perusturvalautakuntaa lukuunottamatta yhteislautakuntien v. 2015 talousarvio- ja v. 2016-2018 taloussuunnitelmaesityksiin, joiden perusteella Vimpelin kunnanvaltuusto hyväksyi v. 2015 talousarvion ja v. 2016-2018 taloussuunnitelman kokouksessaan 15.12.2014. Perusturvan menoennusteen lähtökohta on esitetty edellä vuoden 2014 toimintakulujen selostuksen yhteydessä. Suoraan Vimpelin kunnan alaisen toiminnan menojen osalta talousarvion ja taloussuunnitelman perusteena on nykyinen menotaso, jotka sisältävät tähän mennessä tehdyissä päätöksissä hyväksytyt sekä kunnanhallituksen 14.01.2014 päättämät kustannussäästöt. Järvi-Pohjanmaan palvelurakennetyöryhmän toimeksiannosta konsulttityönä (Yritystaito Oy) laaditun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä teknisen toimen palvelurakenneselvitysten mukaan kokonaissäästöpotentiaali on vajaa 4 miljoonaa euroa laskettuna vuosien 2015-2017 ajalle. Selvitykset, josta ilmenee myös Vimpelin kunnan osuudeksi arvioitu säästöpotentiaali, sisältyvät tämän taloussuunnitelman mukana aiemmin ministeriölle toimitettuun materiaaliin. Perusturvan osalta kustannussäästöksi on arvioitu varovaisesti 150.000 €. Teknisen lautakunnan taloussuunnitelmassa kustannussäästö on ajoitettu pääosin vuodelle 2016. Palvelurakenneselvitysten edellyttämät toimenpiteet ovat käynnistyneet kaikissa kunnissa. Vimpelin kunnanvaltuuston asiaa koskeva sitoutumispäätös 15.12.2014 sisältyy ministeriölle toimitettuun materiaaliin. Kustannuksissa on otettu huomioon myös Vimpelin Rantakylän koulun lakkauttamisesta 1.8.2015 syntyvä kustannussäästö, jonka Vimpelin kunnanvaltuusto hyväksyi kouksessaan 26.11.2014.

Kunnallisvero: Arvio perustuu verohallinnon joulukuun 2014 verotilitystietoihin. Arviossa on otettu huomioon kunnanvaltuuston päätös 10.11. veron korotuksesta 0,50 %:lla 22,0 %:iin v. 2015. Kunnanhallitus esitti kokouksessaan 14.01.2015 kunnanvaltuustolle, että kunnallisveroa korotetaan vuonna 2016 0,25 %, jolloin vero on 22,25%. Lisäksi kunnanhallitus esitti kunnanvaltuustolle, että vakinaisten asuntojen ja muiden kuin vakinaisten asuntojen kiinteistöveroa korotetaan 0,15 % vuonna 2016. Kunnanvaltuusto päättää asiasta 26.01.2014. Korotusvaikutukset sisältyvät laskelmaan. Ks. lisäksi vuoden 2014 verotulojen yhteydessä esitetyt perustelut

Kiinteistövero: Perustuu kunnanvaltuuston päätöksen 10.11. veron korotuksista, korotuksen vaikutusarvion pohjana vuoden 2014 verotusarvot. Ks. edellä kiinteistöverojen korotuksesta vuodelle 2016.

Valtionosuus: Perustuu Valtiovarainministeriön laskelmaan uuden valtionosuusjärjestelmän muutosvaikutuksesta

Korkokulut: Perustuu omaan laskelmaan koko suunnitelmakauden ajalle

Poistot: Perustuu omaan laskelmaankoko suunnitelmakauden ajalle

2016

Toimintakulut perustuvat yhteislautakuntien v. 2016-2018 taloussuunnitelmaan (pl. perusturvan kustannukset, joita koskevat perustelut on esitetty vuosien 2014-2015 toimintakulujen yhteydessä). Kustannuksissa on otettu huomioon Vimpelin Sääksjärven ja koulun lakkauttamisesta 1.8.2015 syntyvä säästö, jonka kunnanvaltuusto on kokouksessaan 26.11.2014 hyväksynyt. Suoraan Vimpelin kunnan alaiset toiminnan kustannukset perustuvat omaan arvioon.

Kunnallisvero: Pohjautuu Suomen Kuntaliiton arvioon 10.10. 2014 sekä verohallinnon joulukuun 2014 verontilitystietoihin. Ks. Myös vuoden 2014 kunnallisverotulojen yhteydessä esitetyt perustelut. Ks. kunnallisveron korotusta koskevat vuoden 2015 kunnallisveron yhteydessä esitetyt perustelut.

Yhteisövero: Ks. Vuoden 2015 yhteisöveroarvion yhteydessä esitetyt perustelut

Kiinteistövero: Perustuu kunnanvaltuuston päätöksen 10.11. veron korotuksista, jossa korotuksen vaikutusarvion pohjana vuoden 2014 verotusarvot. Ks. kiinteistöverojen korotusta vuoden 2015 kiinteistöveron yhteydessä esitetyt perustelut.

Valtionosuus: Perustuu Valtiovarainministeriön laskelmaan uuden valtionosuusjärjestelmän muutosvaikutuksesta ja sen perusteella tehtyyn arvioon